

نمره گردشگری ۹۷

براساس آخرین آمارهای منتشر شده، سفرهای خروجی طی ۹ ماه سال ۹۷، ۵ میلیون و ۹ هزار و ۳۸۱ نفر و سفرهای ورودی ۶ میلیون و ۷۴ هزار و ۸۵۰ نفر اعلام شده بود. این در حالیست که طی مدت مشابه در سال ۹۶، ۸ میلیون و ۴۸۳ هزار و ۳۱۷ نفر سفر خروجی و ۳ میلیون و ۸۹۳ هزار نفر سفر ورودی ثبت شده بود؛ آماری که نشان می‌دهد سفر اتباع و گردشگران خارجی به ایران حدود ۵۶ درصد رشد داشته؛ اتفاقی که موجب شد تا تراز گردشگری ایران در این ۹ ماه مثبت شود. اما اگرچه در مدت زمان مورد اشاره، در مجموع تعداد سفرهای ورودی به کشور افزایش داشته، سفر اروپایی‌ها به ایران همچنان روند کاهشی را تجربه کرده است. همچنین گرانی هزینه سفرهای خارجی و افزایش ناگهانی نرخ ارز، در ریزش این آمار بی‌تاثیر نبوده و سفر ایرانی‌ها به مقاصد خارجی را ۳۰ درصد کمتر کرده است.

افزایش نرخ ارز درواقع از جمله مهم‌ترین اتفاقاتی بود که توانست بر صنعتسفر در سال ۹۷ اثرگذار باشد. این موضوع از یکسو باعث کاهش سفر خروجی شد و از طرف دیگر، بر میزان سفرهای ورودی اضافه کرد. متعاقب این امر، نوسانات ارزی بر کسب و کارهای گردشگری هم اثر گذاشت و تعطیلی برخی آژانس‌های مسافرتی و تعدیل نیرو از جمله نتایج آن بود. از آنجا که اکثر آژانس‌های گردشگری روی تورهای خروجی فعالیت می‌کنند و به‌خاطر آنکه در سال ۹۷ نتوانستند به‌طور جدی بخش سفرهای ورودی و داخلی خود را فعال‌تر کنند، برخی از آنها چاره‌ای جز تعطیلی و تعدیل نیرو نداشتند. از طرف دیگر با وجود آنکه سفر به ایران در سال ۹۷ نسبت به سال گذشته‌اش تا یک‌سوم کاهش قیمت داشت، بسیاری از دست‌اندرکاران سفر نتوانستند از این فرصت بهره ببرند تا از این طریق به جذب گردشگر ورودی و افزایش میزان درآمدپردازند.

سخت‌تر از دوران جنگ!

باتوجه به آنچه گفته شد بسیاری از فعالان گردشگری بر این باورند گردشگری در سال ۹۷ روزهای خوبی را نگذراند؛ در صورتی که می‌شد از شرایط موجود با روش‌های برنامه‌ریزی‌شده، مسوولانه و کارشناسی‌شده به شکل بهتری بهره‌برداری کرد. اتفاقی که برای بسیاری از کشورها هم پیش آمد و نتوانستند با برنامه‌ریزی و مدیریت درست، موفق عمل کنند و ایران هم می‌توانست از طریق الگوبرداری‌های درست با چنین روش‌هایی سال ۹۷ را بهتر از آنچه گذشت، بگذراند. حرمت‌الله رفیعی، رئیس انجمن صنفی دفاتر خدمات مسافرتی ایران با تاکید بر این موضوع می‌گوید: «سختی‌ها و مشکلاتی که گردشگری کشور در سال گذشته پشت‌سر گذاشت، از مشکلات دوران جنگ تحمیلی هم دشوارتر بود؛ به‌طوری که این اتفاقات دست به دست هم داد تا بسیاری از آژانس‌های مسافرتی دیگر نتوانند ادامه دهند و تعطیل شدند و بسیاری دیگر هم برای بقا مجبور به تعدیل نیرو شدند.»

او موضوع نوسانات ارزی را بر این صنعت بسیار اثرگذار می‌داند و البته به این نکته نیز اشاره می‌کند که چون بسیاری از آژانس‌های مسافرتی فعال در کشور در زمینه سفر خروجی فعالیت می‌کنند، نتوانستند در زمینه جذب گردشگر ورودی اقدامات لازم را صورت داده تا خسارت‌های به بار آمده را با جذب توریست خارجی جبران کنند: «از آنجا که ۹۹ درصد آژانس‌های فعال کشور در زمینه سفرهای خروجی فعالیت می‌کنند، نتوانستند به دلیل مسائل گوناگون فعالیت خود را به سمت سفر داخلی

و ورودی تغییر دهند. این در حالیست که سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری می‌توانست با برنامه‌ریزی و مدیریت درست این بخش از معضلات را مدیریت کند و نتیجه‌اش هم افزایش میزان گردشگر ورودی می‌شد.»

به گفته رفیعی، سال ۹۷ می‌توانست سال جهش گردشگری به سمت پیشرفت باشد؛ چون هزینه سفر گردشگر ورودی به ایران به یک‌سوم قیمت رسیده بود؛ «افزایش نرخ ارز منافی برای گردشگری داشت که می‌شد از این منافع استفاده کرد؛ اما در این زمینه موفق عمل نکردیم.» به باور رئیس انجمن صنفی دفاتر خدمات مسافرتی ایران، تا زمانی که تصدی‌گری امور به بخش خصوصیاگذار نشود، شرایط نابسامان در بخش گردشگری به همین منوال باقی خواهد ماند و امیدی به سال جدید و سال‌های بعد نخواهد بود.

فرصتی که سوخت

افزایش نرخ ارز عاملی بود تا بسیاری از گردشگران خروجی سفر به کشورهای دیگر برایشان گران تمام شود و در نتیجه مقصد سفر خود را به سمت مقاصد داخلی تغییر دهند؛ اتفاقی که موجب شد تا بر آمار سفر داخلی نیز افزوده شود. حسن سیادتان، عضو هیات‌مدیره جامعه هتلداران ایران با اشاره به این موضوع می‌گوید: «سال ۹۷ به دلیل افزایش نرخ ارز با رونق گردشگری داخلی مواجه بودیم؛ اما متأسفانه نتوانستیم از این فرصت برای جذب گردشگر ورودی استفاده کنیم و حتی با کنسلی‌های بسیاری از سوی مسافران خارجی به‌ویژه از کشورهای آمریکایی، اروپایی و آسیای شرقی هم مواجه شدیم که این خسارت حتی با گردشگران ورودی کشورهای همسایه هم جبران نشد.»

سیادتان با وجود آنکه میزان گردشگران ورودی نسبت به سال گذشته افزایش داشت، معتقد است این میزان تنها از نظر کمی افزایش داشته و از نظر کیفی اثرگذار نبوده و از این‌رو، نمی‌توان این موضوع را رونق گردشگری دانست. علی‌اکبر غمخوار، عضو هیات‌مدیره جامعه تورگردانان ایران هم به این موضوع اعتقاد دارد که افزایش گردشگر ورودی چون اکثراً از کشورهای همسایه بوده، از نظر کیفی نمی‌تواند مانند گردشگران ورودی اروپایی، آمریکایی و آسیای شرقی سودآور باشند و برای همین نمی‌توان سال ۹۷ را سال رونق گردشگر ورودی دانست. او می‌گوید: «سال ۹۷ برای گردشگری ایران سال خوبی نبود؛ در حالی که می‌شد علاوه بر جذب گردشگر ورودی همسایه با تبلیغات مناسب و نشان دادن امنیت در ایران و وجود جاذبه‌های گردشگری جذاب، گردشگران کشورهای دیگر را هم به سمت ایران جذب کرد؛ با توجه به اینکه هزینه سفر به ایران برای آنها بسیار کاهش پیدا کرده است.»

سال بی‌برنامه

آرش نورآقایی، عضو هیات‌مدیره انجمن‌های صنفی راهنمایان گردشگری سراسر کشور نیز گردشگری سال ۹۷ را گردشگری رو به جلویی نمی‌داند و معتقد است به دلیل بی‌برنامه بودن گردشگری در کشور نمی‌توان امیدوار بود که وضعیت رو به سامانی وجود داشته باشد: «گردشگری سال ۹۷ در ایران، مانند روز یک فرد است که کاری در آن انجام نداده و وقتی از او پرسند امروز خود را چگونه گذراندی، باید بگوید هیچ کاری نکردم! وقتی برنامه‌ای وجود نداشته باشد، قاعدتاً اتفاقی هم نمی‌افتد.» او بر این باور است باید برنامه‌ریزی وجود داشته باشد تا براساس آن فعالیت‌هایی صورت گیرد و از آنجا که برنامه‌ای برای سال ۹۷ در نظر گرفته نشده بود، بی‌ثمر بودن آن هم تعجب‌آور نیست؛ همان‌طور که برای سال جدید هم برنامه‌ای در

نظر گرفته نشده است و برای همین انتظار داشتن سال جدید امیدبخش هم دور از باور است. به نظر می‌رسد اکثر قریب به اتفاق فعالان گردشگری سال ۹۷ را سال پر رونقی برای گردشگری و صنعت سفر نمی‌دانند؛ در حالی که امیدوار به سال ۹۸ هستند تا در شرایط فعلی بتوانند چرخ صنعت گردشگری را به نفع اقتصاد بگردانند. البته باید دید دولت و مسوولان در این خصوص چه برنامه‌ریزی‌هایی خواهند داشت تا بتوان امیدوار بود در این زمینه با کمک بخش خصوصی گردشگری را در جریان رو به جلو قرار دهند.

منبع: آزاده باقری - خبرگزاری دنیای اقتصاد